א) [נדרים ט:], ב) בילה

לו:, ג) שבת קתח:, לו: (מודר"ג פ"ח ה"ד], ד) [חדר"ג פ"ח ה"ד],

ה) וחולין כט.ן, ו) ושבת קנג:], ו)

ד"ה והביא ותום׳ ב"ב

מא: ד"ה ודילמא וחוחמות מנחות כא: ד"ה חולין ודף פ: ד"ה וכי ותום' חולין עין משפמ נר מצוה

: א מיי שם: ד ב מיי פכ"ג מהלכות שבת הלכה יד סמג לאוין סה עה טור שו"ע או"ח סימן שלט סעיף וסימן מקכ"ד סעיף א: ה ג מיי שם הלכה יד ופ"א מהלכות ק"פ הלכה יט סמג עשין רנג: ו ד מיי׳ פ״ב מהלכות דעות הלכה ג:

תמידיו הלכה ז: ו [מיי' פ"ז מהל' קרבן פסח הל"א ופ"ד מהלי ביאת מחדש הל' מון:

תורה אור השלם חָדְלוּ פְּרְזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל חָדַלוּ עַד שַׁקַמְתִּי דְּבוֹרָה שַׁקַמְתִּי אֵם בִּישְׂרָאֵל:

שופטים זה ז עורי עורי דבורה.2 2. עוּרִי עוּרִי דַּבְּרִי שִׁיר קוּם בָּרָק וּשְׁבַה שֶׁבְיָך בָּן בָּרָק וּשְׁבַה אַבִינעם: שופטים היב ְּיָבְיבַבֵּם: 3. וַיִּקְצֹף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הָחָיִל שְׂרֵי הָאֲלְפִים וְשְׂרֵי המאות הבאים מצבא הַמִּלְחָמָה:

...בּהַן... 4. וַיּאמֶר אֶלְעָזֶר הַכּּהַן אָל אַגְשֵׁי הַצְּבֶּא הַבְּאִים אָל אַגְשֵׁי הַצְּבָא הַבְּאִים לַמִּלְחָמָה זֹאת חֻקַּת הַתוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יִיָּ אֶת רמדבר לא כא גא ער די ייָ לולי ר לולי ר ניאמֶר אֱלִישְׁע חַי 5. וַיֹּאמֶר אֱלִישְׁע חַי צְבָאוֹת אֲשֶׁר לְפָנֶיו כִּי לו יְהוֹשָׁפָט מֶלֶך יְהוּדָה אֲנִי יְהוֹשָׁפָט מֶלֶך יְהוּדָה אֲנִי נשא אם אביט אליר

וְאָם אֶרְאָךְ: מלכים ב ג יד מלכים ב ג יד 6. ועתה קחו לי מנגן ְּלְכִיֶּה כְּנָגֵּן הַמְּנַגֵּן וַתְּהִי עָלְיוֹ יַד יְיָ:

מלכים ב ג טו ַרּלְכֹּט בּ גְּטוּ 7. וִיּשְׁמִע אֱלִיאָב אָחִיוּ הַגְּרוֹל בְּדַבְּרוֹ אֶל י. וַיִּשְׁנֵּע אֱלִיאָב אָוּוּוּ הַגְּרוֹל בְּדַבְּרוֹ אֶל הָאֲנְשִׁים וַיִּחַר אַף אֱלִיאָב יָּהָבְּשָּׁ בּוְיָהֵיּ בּוּךְּנֻּיֶּגְ אָבּ יְרַדְתָּ וְעַל מִי נְּטַשְׁתָּ מְעַט יָרַדְתָּ וְעַל מִי נְּטַשְׁתָּ מְעַט הצאן ההנה במדבר אני יָרֶעְתִּי אֶת זְדֹנְךְ וְאֵת רֹעַ לְבָבֶךְ כִּי לְמַעַן רְאוֹת לֹבֶבֶרְ בִּי לְמַעַן רְאוֹת

הַמִּלְּחָמָה יָרְדְהָ: שמואל א יז כח

8. וַיִּקְרָא יִשִׁי אֶל אַבִּינָדֶב וַיַּעֲבְרֵהוּ לִפְנֵי שְׁמוּאַל וַיֹּאמֶר גַּם בְּזֶה שִׁמוּאַל וַיֹּאמֶר גַם בְּזֶה לא בחר יי: יי. שמואל א טז ח

9. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל שְׁמוּאֵל אַל תַּבֵּט אֶל מִרְאַהוּ וְאֶל גבה קומתו כי מאסתיהו ְּבְנֵי לְּא אֲשֶׁר יִּרְאָה הָאָדְם כִּי לָא אֲשֶׁר יִרְאָה לַעֵינַיִּם כִּי הָאָרָם יִרְאָה לַעֵינַיִּם וִיְיָ יִרְאָה לַלַכָב:

10. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לאמר איש איש כי יהיה יַטְמֵא לְנֶפֶשׁ אוֹ בְּדֶרְרְ רְחֹקָה לְכֶם אוֹ לְדרֹתֵיכֶם וְעָשָׁה פָּסַח לִייָי:

י רמדרר נז 11. צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וישלחו מן המחנה כל צְרוּעַ וְכָל זָב וְכֹל טָמֵא לֶנְפָשׁ: במדבר ה ב לֶנְפָשׁ:

גליון הש"ם גם' דכתיב ויקצוף משה. עי' תשונת פנים מאירות

מ"ב סימן כ"ט:

והא קא עביד עבודה בקדשים בהלל. בירושלמי מפרש בענין אחר דכל עבודה של אורך הקרבן אין בו מעילה ויליף מפרה כי שו): **דעבדי כהלל.** דלא מקדשי לקרבנן עד דמייתי להו לעזרה: היכי דלא חשיב עבודה מידי דלארכה לפסלה ה"נ לא חשיב עבודה לא מעל. שלא היה שהות בין הקדישה לשחיטה שיבאו בה לידי להתחייב במעילה ומייתי הא דתנן במסכת פרה (פ"ב מ"ג) רכב עליה מעילה: **דתנן לא מקדישין וכו'**. במסכת בילה והיאך הקדישו

והא במתניתין אסר שבות

דרבנן כיון דחפשר לעשות מערב

שבת ויש לומר שבות בהמתו היל

משכות עלמו: רארן ציבור נדחין. תימה דהכא לא ממעטינן מאיש

אלא הרוב ישראל ובפ״ק דסנהדרין

(דף יו:) דרשינן והולאת את האיש

ההוא איש ואשה אתה מוליא לשעריך

ואי אתה מוליא כל העיר כולה

לשעריך ואיכא דממעט החם שבט

וי״ל דשאני התם דמלינו שחלק בעיר

הנדחת א"נ טובא איש ואשה כתיבי

התסי: אלא אמר ריש לקיש

וישלחו מן המחנה. תימה לרשב"ח

לדריש לקיש הניחא לרבי יהודה

אלא לרבי שמעון דאמר לקמן דלהכי כתב רחמנא טמא מת זב

ומלורע לפי שחלוקים בשילוח מחנות

ותלה בזנבה ועבר בה את הנהר היפל עליה את המוסרה נתו טליתו והא קא עביד עבודה בקדשים יכהלל דתניא עליה פסולה אבל קשרה במוסרה שאמרו עליו על הלל מימיו לא מעל אדם 6 עשה לה סנדל בשביל שלא תחליק בעולתו אלא מביאה חולין לעזרה ומקדישה פירם טליתו עליה מפני הזבובים וסומך ידו עליה ושוחמה פסח בשבת היכי כשירה זה הכלל כל שהוא ללרכה מצי מקדיש ליה יוהתנן אין ימקדישין ואין כשירה א: מביאה כשהיא חולין מעריכין ואין מחרימין ואין מגביהין תרומה לעזרה. בפ׳ המוכר את הספינה (ב"ב ומעשרות כל אלו ביום מוב אמרו קל וחומר דף פא:) גבי קונה שתי אילנות פריך ליחוש דילמא לאו בכורים נינהו וקא בשבת הני מילי בחובות שאין קבוע להן מעייל חולין לעזרה ובהזרוע (חולין דף זמן אבל בחובות שקבוע להן זמן מקדישין קל.) נמי דקאמר טעמא דכ' רחמנא ידאמר רבי יוחגן ימקדיש אדם את פסחו זה הא לאו הכי ה״א חולין חייבין בשבת וחגיגתו ביו"ם וחלא מחמר מחמר בחזה ושוק הא בעי תנופה והיכי כלאחר יד מחמר כלאחר יד נמי נהי ליעבד לינפינהו לפני ה' כתיב ואי דאיסורא דאורייתא ליכא איסורא מדרבנן מגוואי קא מעייל חולין לעזרה ב התם מיהא איכא היינו דקא בעי מיניה דבר שיש ודאי אסור שעושה בהן ג תנופה כדרך שעושה בקרבן דאבל הכא שמכנים לו היתר מן התורה ודבר שבות עומד לפניו לעקרו כלאחר יד במקום מצוה מאי אמר טלה חולין בעזרה ואינו עושה שום דבר שעושה בקרבנות שירחה כמקרי׳ להן הלכה זו שמעתי ושכחתי אלא הניחו חולין לגבוה שרי כדאשכחן בהקומן להן לישראל אם אין נביאים הן בני נביאים רבה (מנחות דכ״ה:)ם שהיו אוכלי׳ חולין הן: אמר רב יהודה אמר רב יכל המתיהר בעזרה כדי לאכול מנחות על השבע: אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו אם בחבר בלאחר יד הוא. ה"מ לשנויי נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו אם חכם כשהוא מהלך מניחו עליו הוא חכמתו מסתלקת ממנו מהלל דאמר מר וכשהוא עומד נוטלו הימנו דכי האי גוונה שרי בריש מי שהחשיך (שבת התחיל מקנמרן בדברים וקאמר להו הלכה ד׳ קנג.): כלאחר יד נמי אסור זו שמעתי ושכחתי אם נביא הוא נבואתו מדרבנן. הוי מלי למיפרך הלא מסתלקת ממנו מדבורה דכתיב יחדלו פרזון משתמש בבעלי חיים דאסור מדרבנן: בישראל חדלו עד שקמתי דבורה שקמתי הנח להו לישראל. ואם מאמר

אלו דברים פרק ששי פסחים

והא עביד מלאכה בקדשים. ועובר משום לא תעבוד בבכור (דברים

טו): דעבדי כהלל. דלא מקדשי לקרבנן עד דמייתי להו לעורה:

פסחיהן אלו בשבת: הני מילי.

דאין מקדישין: חובום הקבוע להן זמן. לבו ביום שפיר דמי דהואיל

ונשחטין היום יכול להקדישן היום:

פסחו. ליכא למימר ביום טוב דאין

פסח קרב ביום טוב וחגיגה ליכח

למימר בשבת: מחמר. לא קרי אלא

בבהמה הנושאת משוי והוא מנהיגה

קרי לי' מחמר ומוזהר עליו בפ' מי

שהחשיך 0: כלחתר יד. שחין דרך טלה לשחת משוי: שיש לו היתר

מן התורה. כגון זה שחינו מחמר

גמור אלא כלאחר יד ואין כאן

אלא שבות ואפילו שבות דידיה

לא חמיר כשאר שבות דכל כלאחר

יד לא שכיחא: במקום מצוה. כי האי גוונא דמעכב מפסח:

עד שקמתי דבורה. יוהרא שהיתה

משפלת המנהיגים שלפניה ומתפחרת

לעלמה: עורי עורי דבורה. שנשתתקה

מחמת סילוק נבואתה: קחו לי מנגן. להעביר כעסו שכעס

על יהורם: ותהי עליו יד. מכלל

דאסתלק: לא בחר משמע מעולם

אבל מאסתיהו משמע השתא

מאסתיהו מפני שהוא רגון מאסו

מכלל שמתחלה נבחר. ואע"ג דהאי

מעשה דמשיחה קדים לרגזנות מיהו לא מלינו בו דופי אלא זה בלבד ומפני

שגלוי לפניו שהוא רגזן מאסו: דדחו

טומחה מנח לן. הוחיל ומועדו לח

משמע להו" מנא לן דדחו ואנן

קיימא לן דדחו טומאה בכילד

לולין (לקמן עו:): פסח אקרי קרבן

ליבור דאתי בכנופיא באידך פירקין

(שם עו:): ובין ומלורעין. חמורין

מטמאי מתים שהרי טומאה יולאה

עליהן מגופן אלא על כרחיך

כי אינטריך זב ומנורע להיכא דאין טמא מת משתלח אינטריך: הבאים למלחמה זאת חוקת התורה אשר צוה ה' את משה וגו' מכלל דמשה איעלם מיניה אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו מאלישע דכתיב זלולי פני יהושפט מלך יהודה אני נושא אם אביט אליך

ואם אראך וגו' וכתיב יועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה' וגו' אמר רבי מני בר פטיש כל שכועם אפילו פוסקין עליו גדולה מן השמים וגו' אמר רבי מני בר פטיש כל מורידין אותו מגלן מאליאב שנאמר יויחר אף אליאב בדוד ויאמר למה [זה] ירדת ועל מי נמשת מעם הצאן ההנה במדבר אני ידעתי את זדונך ואת רוע לבבך כי למען ראות המלחמה ירדת וכי אזל שמואל לממשחינהו בכלהו כתיב אלא בזה בחר ה' ובאליאב כתיב יויאמר ה' אל שמואל אל

פסח דדחי טומאה מנא ליה: תבים אל מראהו ואל גבה קומתו כי מאסתיהו מכלל דהוה רחים ליה עד האידנא: אשכחן תמיד ופסח דדחו שבת דדחו מומאה מנא לן אמרי כי היכי דיליף פסח מתמיד לענין שבת הכי נמי יוליף תמיד מפסח לענין מומאה ופסח גופיה מנא לן אמר רבי יוחנן דאמר קרא ∘יאיש איש בי יהיה ממא לנפש ∘יאיש גדחה לפסח שני ואין ציבור נידחין לפסח שני אלא עבדי במומאה אמר ליה ר״ש בן לקישָ לרבי יוחנן אימא איש נדחה לפסח שני ציבור לית לְהוֹ תקנתאָ לא בָפסח רְאשון ולא ר״ש בן לקישָ לרבי יוחנן אימא איש נדחה לפסח שני ציבור לית לְהוֹ תקנתאָ לא בָפסח רְאשון ולא בפסח שני אלא אמר רבי שמעון בן לקיש מהכא ייוישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל ממא לנפש יאמר ממאי מתים ואל יאמר זבין ומצורעין ואני אומר אם ממאי מתים משתלחין זבין ומצורעין לא כל שכן

אם בישראל וגו' וכתיב יעורי עורי דבורה

עורי עורי דברי שיר וגו' ר"ל אמר כל אדם

שכועם אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו

אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו אם

חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו ייממשה *דכתיב יויקצוף משה על פקודי החיל וגו'

וכתיב יויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא

הלי ד"ה אי וחוח׳ חחורה ה אוכלין], ט) [וע"ע מוס׳ חוליו כט. ד״ה אישו.

מוסף רש"י אין מקדישין. הקדשות, ואין מעריכין. ערכך עלי ונותו כפי שנים כמו שכתוב ימתן כפי פנים כמו שכנות בפרשת ערכין, ואין מחרימין. הרי בהמה זו חרם וסתם חרמים לבדק אדם את פסחו בשבת. אם מל י"ד בשבם ווורוו ביום הקרבתה מותר להקדיש, ואע"ג דתנן אלו משום שבות תקדישין, הני כיון דהקרכתן דוחה קדושתן דוחה (שם), וכתיב עורי עורי דבורה. מחיי מקדישין, שנחבולה ואחבה שקמתי דבורה, נסתלקה אין הימנה רות ... ואין (שופטים ה יב). ואין לפסח ציבור נידחין שני אלא עבדי במומאה ונווחלת מה לנפש. אבל לא זיבה ולרעת

מוסף תוספות

א. ותלמודין לא דקדק כל זה. תוס' שאנץ. ב. דכל להביא בעזרה. תוס׳ חולין שם. ג. הגשה או... מוס' נ"ב פא: ד. דמי חזי כאילו מביא חולין לשם ביכורים. תוס' שאנץ. ה. או כל ישראל או... שס. ו. הכתוב בין יחיד למרובים. תוס׳ חולין כט.

רבינו חננאל

מכאן אמר רב שכל המתיהר, אם חכם הוא מהלל, ואם נביא נבואתו מסתלקת ממנו מדבורה, דכתיב חדלו פרזון דכתיב חדלו פרזון בישראל חדלו עד שקמתי בישו אל החלד עד שקבותי דבורה שקמתי אם וגר'. וכתיב עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר וגו׳. אמר ר"ש בן לקיש כל הכועס אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו ממשה. דכתיב וכתיב ויאמר אלעזר הכהן וגו׳ מכלל דאיעלם ממשה רבינו. ואם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו נושא אם אביט אליך וגו׳.

וכתיב ועתה קחו לי מנגן וגר׳ מכלל שנסתלקה הנבואה מעליו. וכן הכועס אפי׳ אם פסקו לו גדולה מן השמים מורידין אותו ממנו מאליאב אחי דוד, שנאמר ויחר אף אליאב בדוד וגר׳. תניא אמר להם מקובל אני מ שהפסח דוחה השבת, ולא פסח ראשון אלא אפילו פסח שני ולא פסח צבור אלא אפילו פסח יחיד. אכורו לו מה יהא על העם ששכחו להביא סכיניהן מאתמול לשחוט פסחיהם כו׳. וסליקא כיון דפסח חובה הקבוע להם זמן הוא, שרי להקדיש ולהקריב בשבת. לפיכך מי שהיה פסחו טלה תחב הסכין בצמרו, ומי שהיה פסחו גדי תחב הסכין בין קרניו והביאום לעזרה. ומקשינן והא קעבדי עבודה בקדשים ופרקינן כי עביד קודם שהקדישום הביאום לעזרה ואח״כ הקדישום שלא יתראו כעושי מלאכה בקדשים. ואע״ג דנראה כמחמר אחר בהמתו בשבת, הא אסיקנא כלאחר יד הוא שהוא שלא כדרך המחמרין הוא, שכל העושה בשבת דבר שאינו כדרך מלאכה מחמר כלאחר יד מקרי ופטור כדתנן המוציא לאחר ידו או ברגלו כו׳. ואע״פ שמן התורה פטור [נ״א: מותר] מדרבנן אסור הוא. והכי קא מיבעיא להו לבני בתירא, כלומר כך שאלו מהלל, דבר המותר מן התורה ודבר שבות כלאחר יד עומד בפניו לעכבו, במקום מצוה שרי או לא. אמר להם הניחו להן לישראל אם הן אינם נביאים בני נביאים הם. כל העושה בשבת דבר שאין להעשות מלאכתו כך, נקרא כלאחר יד. כגון חולב דאמרינן מפרק כלאחר יד דמי וכר׳ המהלך אחר הגדי או טלה והביאו לעורה והסכין תחובה לו בצמרו, מחמר כלאחר יד נקרא ופטור, כדתנן המוציא לאחר ידו ברגלו או בפיו כר׳ נתברר כי התמיד והפסח מן התורה דחו שכת אבל דרחו טומאה מנא לן. אמרים ידי הידי ולפסח בופיה דרחי טומאה מנא לן. אמר ר׳ יוחנן פסח משום דכתיב איש איש כי יהיה טמא לנפש וגר׳ איש נדחה לפסח שני ואין צבור נדחין לפסח שני אלא עושין אבל דרחו טומאה מנא לן. אמרינן יליף תמיד מפסח. ופסח גופיה דרחי טומאה מנא לן. אמר ר׳ יוחנן פסח שני ואין צבור נדחין לפחנה לדרי ואמר הוא מהכא וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וגר׳. הא כיצד טמא מת משתלח חוץ למחנה שכינה וטמא שרץ כמותו זב משתלח חוץ למחנה לויה ובעל קרי כמותו מצורע משתלח חוץ למחנה ישראל נמצא המצורע משתלח חוץ לשלש מחנות וזב משתים וטמא מת מאחת וברור הוא.